

Sygn. akt III A Ua 1093/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz (spr.)
Sędziowie:	SSA Danuta Rychlik-Dobrowolska SSO del. Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku R. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o ustalenie wartości kapitału początkowego

na skutek apelacji R. B.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 27 czerwca 2012 r. sygn. akt VIII U 1589/12

I. oddala apelację,

II. zasądza od wnioskodawczynie na rzecz strony pozwanej kwotę 120,- złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Decyzją z 19 stycznia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych we W. ustalił R. B. wartość kapitału początkowego w wysokości 17.825,61 zł, przyjmując okres składkowy w wymiarze 2 lat 1 miesiąca i 27 dni. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 20,24%. Wnioskodawczynie zaskarżyła powyższą decyzję. W dniu 3 kwietnia 2012 r. ZUS ponownie ustalił kapitał początkowy dla wnioskodawczynie, ustalając dodatkowo, że wykazała ona 8 miesięcy i 19 dni okresów nieskładkowych. Wysokość kapitału początkowego wzrosła do 21.006,59 zł.

Wyrokiem z 27 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu umorzył postępowanie w zakresie części decyzji z 19 stycznia 2012 r. zmienionej decyzją z 3 kwietnia 2012 r., a oddali odwołanie wnioskodawczynie od decyzji z 3 kwietnia

2012 r. Wniosek o uwzględnienie 6 lat jako okresu nieskładkowego z tytułu urlopu wychowawczego Sąd przekazał do rozpoznania organowi rentowemu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

R. B., ur. (...), jest córką Polaka i Ukrainki. W 1960 r. wyjechała do ZSRR. Studiowała w Instytucie (...) w Z. w latach 1974-1980, uzyskując w dniu 27 czerwca 1980 r. tytuł inżyniera-ekonomisty.

W dniach 14 kwietnia 1971 r. i 10 maja 1981 r. urodziła dwóch synów. Wnioskodawczyni przez 25 lat pracowała na Ukrainie.

W marcu 1996 r. przeprowadziła się do Polski, gdzie uzyskała kartę stałego pobytu. Nie starała się o uzyskanie statusu repatriantki. Obywatelstwo polskie wnioskodawczyni uzyskała 14 października 2003 r.

Wnioskodawczyni była zatrudniona w Polsce w następujących okresach:

- od 4 listopada 1996 r. do 12 grudnia 2000 r. - we (...) S.A.;
- od 1 marca 2001 r. do 31 marca 2003 r. - w (...) sp. z o.o. we W.;
- od 16 czerwca 2003 r. do 31 czerwca 2006 r. w (...) sp. z o.o. w P..

Od 18 lipca 2006 r. pozostawała bez pracy.

Decyzją z dnia 30 lipca 2010 r. ZUS ustalił jej kapitał początkowy.

Sąd Okręgowy wyrokiem z 30 listopada 2010 r. oddalił odwołanie od tej decyzji, a Sąd Apelacyjny utrzymał ten wyrok w mocy.

Decyzją z 19 stycznia 2012 r., w związku z wejściem w życie ustawy z 22 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, Zakład Ubezpieczeń Społecznych we W. ponownie ustalił R. B. wartość kapitału początkowego w wysokości 17.825,61 zł, przyjmując okres składkowy w wymiarze 2 lat 1 miesiąca i 27 dni. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 20,24%.

Kolejny wniosek ubezpieczona złożyła 20 marca 2012 r., domagając się zaliczenia okresu nauki w szkole wyższej. W dniu 3 kwietnia 2012 r. ZUS ponownie ustalił kapitał początkowy dla wnioskodawczyni, ustalając dodatkowo, że wykazała ona 8 miesięcy i 19 dni okresów nieskładkowych z tytułu odbycia studiów wyższych za granicą w okresie od 1 kwietnia 1974 r. do 31 sierpnia 1980 r.

W piśmie procesowym z 24 maja 2012 r. ubezpieczona złożyła wniosek o uwzględnienie przy ustalaniu wartości kapitału początkowego 6 lat z tytułu urlopu wychowawczego.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy jest niezasadne. Sąd oparł się na przepisie art. 174 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227). Przytoczył też treść art. 6 ust. 1 pkt 9 tej ustawy, zgodnie z którym okresami składkowymi są okresy zatrudnienia za granicą osób, które w tym czasie nie były obywatelami polskimi, jeżeli osoby te powróciły do kraju po dniu 22 lipca 1944 r. i zostały uznane za repatriantów. Wnioskodawczyni statusu repatriantki nie posiada i nigdy nie starała się o jego uzyskanie.

Zgodnie z art. 109 nieobowiązującej już ustawy (Dz.U.2001.127.1400 j.t.) cudzoziemiec, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 1 stycznia 1992 r. do dnia 31 grudnia 1996 r., mógł wniosek o uzyskanie obywatelstwa polskiego złożyć do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji do 31 grudnia 1998 r. Zgodnie natomiast z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim. (Dz.U.1962.10.49) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach repatriantem była osoba, która przybyła do Polski na

podstawie wizy repatriacyjnej. Tryb i zasady udzielania wizy repatriacyjnej określają przepisy ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. Nr 114, poz. 739). Wnioskodawczyni nie była repatriantką, w związku z tym mogła nabyć obywatelstwo polskie, składając wniosek do końca 1998 r., czego nie uczyniła. Obywatelstwo polskie uzyskała dopiero w 2003 r. Zaniechanie ubezpieczonej nie pozwala na zaliczenie jej okresu pracy na Ukrainie jako okresu składkowego w myśl przepisu art. 174 ust. 2 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej.

Ponieważ organ rentowy uznał w decyzji z 3 kwietnia 2012 r. okres studiów wyższych wnioskodawczyni jako okres nieskładkowy w wymiarze wynikającym z przepisu art. 174 ust. 2 pkt 3 ustawy o FUS, Sąd w oparciu o art. 477¹³ kpc umorzył postępowanie odnośnie decyzji z 19 stycznia 2012 r. w części zmienionej decyzją z 3 kwietnia 2012 r. W pozostałej części Sąd odwołał od decyzji z 3 kwietnia 2012 r. oddalił na podstawie art. 477¹⁴ kpc. Wobec złożenia nowego wniosku o zaliczenie okresu nieskładkowego urlopu wychowawczego, Sąd przekazał go do rozpoznania organowi rentowemu na podstawie art. 477¹⁰ § 2 kpc.

Wyrok zaskarżyła apelacją R. B., wnosząc o uchylenie wyroku Sąd I instancji w kwestii braku uregulowania statusu repatriantki ubezpieczonej w oparciu o uchwałę Trybunału Konstytucyjnego z 21 czerwca 1995 r. w sprawie W 16/94 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z 1 grudnia 2000 r., sygn. akt II UKN 227/00.

Wyrokowi apelująca zarzuciła:

- obrazę zasady niedziałania prawa wstecz przez zastosowanie wobec ubezpieczonej wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 maja 2012 r., SK 17/09;
- naruszenie art. 233 § 1 kpc przez niepełne rozpoznanie materiału dowodowego.

W uzasadnieniu zarzutów wnioskodawczyni wskazała, że do Polski wróciła 29 marca 1996 r., po uzyskaniu zezwolenia właściwego organu polskiego. Obowiązywała wówczas ustawa z 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim, wg której repatriantem był cudzoziemiec narodowości lub pochodzenia polskiego, który przybył do Polski z zamiarem osiedlenia się na stałe, uzyskując na to zezwolenie właściwego organu polskiego. Dopiero od 27 grudnia 1997 r. została wprowadzona zmiana, zgodnie z którą za repatrianta uznawano osobę, która przybyła do Polski na podstawie wizy repatriacyjnej - art. 12 ust. 2 ustawy o obywatelstwie polskim. W dacie powrotu ubezpieczonej do kraju nie obowiązywały zatem jeszcze przepisy uzależniające zaliczenie stażu pracy na Ukrainie od statusu repatrianta. Wyrok Sądu narusza zatem, zdaniem ubezpieczonej, konstytucyjną ochronę praw nabytych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni nie jest uzasadniona.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że wobec wydania w toku postępowania decyzji z 3 kwietnia 2012 r. uwzględniającej żądanie wnioskodawczyni w części dotyczącej doliczenia do wymiaru kapitału początkowego okresu nieskładkowego z tytułu odbywania studiów wyższych, postępowanie w tej części zostało umorzone na podstawie art. 477¹³ kpc. W pozostałej części odwołanie od decyzji z 19 stycznia 2012 r. prawidłowo Sąd I instancji oddalił.

Kwestia związana z repatriacją wnioskodawczyni została natomiast przesądzona prawomocnymi wyrokami Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 30 listopada 2010 r., VIII U 1213/10 oraz Sądu Apelacyjnego z 5 maja 2011 r. oddalającego apelację od w/w wyroku Sądu Okręgowego, sygn. akt III A Ua 205/11. Sądy obu instancji za bezsporny fakt przyjęły, że wnioskodawczyni nigdy nie składała wniosku o uzyskanie statusu repatriantki. Okoliczność ta została potwierdzona także i w obecnie toczącym się postępowaniu. Brak jest zatem podstaw do uwzględnienia okresów zatrudnienia wnioskodawczyni za granicą z uwagi na treść art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227), który przewiduje możliwość zaliczenia w/w okresów do stażu ubezpieczeniowego tylko w przypadku uznania ubezpieczonego za repatrianta i stałego zamieszkiwania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Bez znaczenia jest okoliczność, że wnioskodawczyni powróciła do kraju w 1996 r., tj. w czasie obowiązywania jeszcze art. 12 ust. 2 w brzmieniu pierwotnym ustawy z dnia

15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz.U. 1962.10.49 tekst pierwotny), skoro statusu repatriantki nie uzyskała, a wnioski o ustalenie kapitału początkowego i w konsekwencji wnioski o emeryturę składała już pod rządami obecnie obowiązującej ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz.U.2004.53.532 j.t.). Zgodnie z art. 16 ust. 4 tej ustawy decyzja o uznaniu za repatrianta powoduje, że przy ustalaniu prawa tej osoby do świadczeń emerytalnych i rentowych oraz ich wysokości w Rzeczypospolitej Polskiej okresy zatrudnienia za granicą uwzględnia się jako okresy składkowe. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko i argumentację Sądu Najwyższego zawartą w uchwale 7 sędziów tego Sądu z dnia 11 grudnia 2008 r., I UZP 6/08, że przy ustalaniu prawa do emerytury warunkiem niezbędnym uwzględnienia okresu składkowego wymienionego w art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS jest - po wejściu w życie ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji - przedstawienie przez wnioskodawcę decyzji o uznaniu go za repatrianta w oparciu o art. 16 ust. 4 tej ustawy (OSNP 2009/9-10/120). W dalszej części uzasadnienia uchwały Sąd Najwyższy wskazuje, że ustawa o repatriacji, określająca organy właściwe do wydawania decyzji w przedmiocie uznania za repatrianta, stanowi ograniczenie dowodowe przewidziane w prawie materialnym, co ma ten skutek, że ustalając wszystkie fakty mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, sąd nie może wkraczać w kompetencje innego organu zastrzeżone ustawą i jest nimi związany. Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 29 maja 2012 r., SK 17/09, stwierdził, że art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w związku z art. 41 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 oraz art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji w zakresie, w jakim uzależnia uznanie zatrudnienia za granicą jako okresu składkowego od przedłożenia decyzji o uznaniu za repatrianta, jest zgodny z art. 67 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (OTK-A 2012/5/53, Dz.U.2012/643).

Prawidłowo natomiast organ rentowy uwzględnił wnioskodawczyni okres studiów wyższych, tj. w D. Instytucie (...) w latach 1974-1980, po ukończeniu których wnioskodawczyni uzyskała tytułu magistra inżyniera, jako okres nieskładkowy na podstawie art. 7 pkt 9 ustawy emerytalnej. Ubezpieczona uzyskała nostryfikację dyplomu ukraińskiej uczelni - zaświadczenie Ministra Edukacji Narodowej z 22 sierpnia 2000 r. Okres nieskładkowy w wymiarze 6 lat z tytułu odbywania nauki w szkole wyższej został na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej ograniczony do jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych, co dało 8 miesięcy i 19 dni okresów nieskładkowych.

Wniosek o zaliczenie okresu nieskładkowego urlopu wychowawczego nie był przedmiotem rozpoznania organu rentowego, a zatem Sąd I instancji przekazał go do rozpoznania ZUS-owi na podstawie art. 477¹⁰ § 2 kpc.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1349 ze zm.).